

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/74/2017
Identifikačné číslo spisu:	6216010052
Dátum vydania rozhodnutia:	18.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6216010052.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí 18. apríla 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. M.Ö., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní O. M., proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. októbra 2016, sp. zn. 5To/102/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. M. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš z 25. júla 2016, sp. zn. 3T/21/2016, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. októbra 2016, sp. zn. 5To/102/2016 bol obvinený O. M. uznaný vinným zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v presne nezistených dňoch od 26.11.2015 do 25.12.2015 v spoločnej domácnosti v Z. č. XX pod vplyvom alkoholu, sa vyhrážal svojej družke A. A. ako aj svojim maloletým deťom K.G., nar. XX.XX.XXXX a N.G., nar. XX.XX.XXXX, že ich zbije, pozabíja ich, vulgárne im nadával, 26.12.2015 asi o 03.00 h prišiel v stave podnapitosti do spoločnej domácnosti v Z. č. XX, svoje maloleté deti K.G. a N.G., ktoré už spali, poudieral päťami po hlave, potom im asi trikrát postúpil po tele, matka maloletých detí A. A. chcela obžalovanému zabrániť v ďalšom útoku tak, že zavolá z mobilného telefónu hliadku polície, obžalovaný na ňu kričal, že ak zavolá políciu, tak ju zabije, poškodená mala strach, preto políciu nezavolala, dňa 26.12.2015 asi o 20.00 h obžalovaný pod vplyvom alkoholu v spoločnej domácnosti v Z. č. XX hodil do svojej družky A. A. tanier, táto sa ušla, preto ju netrafil, potom udrél rukou po tvári svojho syna maloletého N.G., poškodená so synom N.G. vybehli z domu, obžalovaný vybehol za nimi a kričal na nich, že ak sa nevrátia, tak ich zabije, hliadku polície poškodená zavolala z telefónu svojej susedy, maloleté deti útokom obžalovaného utrpeli, a to K.G. pomliaždenie záhlavia a pomliaždenie pravého predkolenia s pracovnou neschopnosťou do 7 dní a maloletý N.G. pomliaždenie pravej strany tváre, pomliaždenie pravej ruky, pomliaždenie brucha s pracovnou neschopnosťou do 7 dní.

Za to bol obvinenému podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 41 ods. 1 Trestného zákona a § 38 ods. 5 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol obvinený zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku súd rozhodol o uplatnených nárokoch na náhradu škody.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, teda že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu a že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V odôvodnení dovolania namietal, že súdy nezosúladiť jednotlivé čiastkové konania, lebo celý útok a jeho konanie situovali na obdobie od 26. novembra 2015 do 25. decembra 2015 pričom v ďalšej časti už rozpisali udalosť nasledujúceho dňa 26. decembra 2015 o 3.00 hod. a následne o 20.00 hod., pričom z obsahu skutku nie je zjavné, ktoré konanie má charakter nebezpečného vyhrážania a ktoré má charakter vydierania. Obvinenie bolo na začiatku vznesené len za prečin nebezpečného vyhrážania, hoci dňa 24. februára 2016 bol upovedomený, že v ďalšom konaní bude trestne stíhaný za zločin vydierania, s čím vyslovil nesúhlas. Pokiaľ ide o prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona dokazovanie sa nevykonalo, nakoľko súd prijal jeho vyhlásenie o vine. Dokazovanie sa vykonávalo len vo vzťahu k zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona. Poškodená, jeho družka na hlavnom pojednávaní po zákonom poučení odmietla vypovedať a uviedla, že sa pridrižiava svojej výpovede zo dňa 27. decembra 2015. V tom čase sa však viedlo trestné stíhanie iba za prečin nebezpečného vyhrážania. Na hlavnom pojednávaní obhajca vzniesol námietku, že ak má byť výpoveď svedka rozhodujúca pre posudzovanie trestnosti obvineného, nie je možné takúto výpoveď z prípravného konania prečítať ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. Prokurátor uviedol, že tohto výsluchu sa mohol zúčastniť, avšak tak neučinil. Obhajoba poukázala na obsah zápisnice svedkyne z 27. decembra 2015, kde chýba akýkoľvek doklad o tom, že bol oboznámený o termíne výsluchu. Týmto postupom orgánov činných v trestnom konaní bol ukrátený na uplatnenie svojho práva na obhajobu. Práve v dôsledku nerešpektovania jeho práv neupovedomením o termíne výsluchu, čiže nerešpektovaním kontradiktórnosti, sa dostal do procesnej nevýhody, kedy sa nemohol brániť a oponovať, alebo inak namietat obsah výpovede poškodenej. Pri výsluchu A. A. je uvedená poznámka: O. M. vyrozumený- neprítomný, čo však nie je pravda. To isté platí aj pri výsluchu X. I.. Na záver dodal, že ide o porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom a preto žiada najvyšší súd, aby podľa § 386 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/102/2016 z 18. októbra 2016 zrušil a prikázal tomuto súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš, ktorý vo svojom vyjadrení zdôvodnil, že obvinený bol vypočutý povereným príslušníkom Obvodného oddelenia Policajného zboru Dolná Strehová dňa 27. decembra 2015 o 12.30 hod. V zápisnici o jeho výsluchu je uvedené, že poverený príslušník oznámil termíny procesných úkonov, ktoré vykoná dňa 27. decembra 2015 o 15.00 hod a to výsluchu svedkyne poškodenej A. A. a 27. decembra 2015 o 17.00 hod. výsluch svedkyne X. I.. Obvinený po oboznámení týchto termínov uviedol, že sa na výsluchoch nezúčastní. Nemožno teda konštatovať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a teda navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaniu sa vyjadrila aj zdravotná poisťovňa Q. a. s., ktorá vystupovala v predmetnej veci ako svedok - poškodený. Zdravotná poisťovňa zastáva názor, že právne posúdenie veci a skutočností namietaných obvineným v jeho dovolaní patrí do kompetencie dovolacieho súdu, a preto ponecháva

právne posúdenie dovolania na dovolací súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného O. M. nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by tak atahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv

jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadne porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného O. M. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený O. M..

K námietke obvineného, že nebol upovedomený o vykonanom výsluchu svedkyne poškodenej A. A. a svedkyne X. I. najvyšší súd dôvodí, že pri výsluchu obvineného zo dňa 27. decembra 2015 bol na konci výsluchu (č. l. 34) obvinený O. M. upovedomený, že predmetný výsluch svedka poškodeného- A. A. sa uskutočnil dňa 27. decembra 2015 o 15.00 hod. a výsluch svedka X. I. sa uskutočnil dňa 27. decembra 2015 o 17.00 hod., pričom tieto termíny vzal na vedomie a sám obvinený prehlásil, že sa daných výsluchov nezúčastní, čo potvrdil svojim podpisom každého listu zápisnice predmetného výsluchu. Taktiež je potrebné poukázať na skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní konanom 30. mája 2016 predstúpila svedkyňa poškodená A. A. pred sudcu, pričom po zákonom poučení využila svoje právo a odmietla vypovedať. Na základe toho bola podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku prečítaná jej výpoveď z prípravného konania a po jej prečítaní ani obhajca, ani obvinený k nej nemali žiadne pripomienky, pričom im nič nebránilo vo výkone ich obhajobných práv aj napriek tomu, že poškodená odmietla vypovedať. Súd teda nepochybili, keď prihliadli na výpoveď poškodenej A. A. z prípravného konania. Výsluch poškodenej zo dňa 27. decembra 2015 bol vykonaný v súlade so zákonom a taktiež bola splnená podmienka pre čítanie zápisnice o výsluchu svedkyne poškodenej z prípravného konania na hlavnom pojednávaní, uvedená v § 263 ods. 4 Trestného poriadku. Z hľadiska súladu so zákonom v zmysle § 263 ods. 4 Trestného poriadku bolo možné prečítať zápisnicu o výsluchu svedkyne poškodenej na hlavnom pojednávaní. Na základe uvedeného teda nemožno prihliadať na túto námietku obvineného.

Ďalšou námietkou obvineného bolo, že v skutkovej časti rozsudku nie sú zosúladené jednotlivé čiastkové konania časovo a nie je zrejmé, ktorý skutok je nebezpečné vyhrážanie a ktorý vydieranie, najvyšší súd dôvodí, že práve rozdelenie čiastkových konaní obvineného podľa času je presným a jasným vymedzením, ktorý zo skutkov naplnil skutkovú podstatu prečinu nebezpečného vyhrážania a taktiež ktoré skutky naplnili skutkovú podstatu zločinu vydierania, preto ani táto námietka obvineného nie je opodstatnená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na záver poukazuje na skutočnosť, že z obsahu dovolania nevyplývajú skutočnosti, ktoré by zodpovedali dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak, ako ho označil obvinený. Tento dovolací dôvod obvinený podmienil namietaním tej istej skutočnosti (výsluchu svedkyne poškodenej a čítanie jej svedeckej výpovede z prípravného konania na hlavnom pojednávaní) tak, ako ho už konkretizoval v dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a ktorý dovolací súd podrobne rozobral vyššie. Na základe takto uvedeného dôvodu najvyšší súd považuje za nadbytočné, aby sa duplicitne zaoberal tým istým dovolacím dôvodom.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) Trestného poriadku uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná